

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΕΣ ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2024-2025

Β΄ ΤΑΞΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Β΄ ΣΕΙΡΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: 1B

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 135 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΞΙ (6) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
3. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να μην γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας **το όνομά σας**.
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης**.
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

Γιατί είναι σημαντικό να διηγείστε στο παιδί παλιές ιστορίες της οικογένειάς σας

Τις καλύτερες ιστορίες τις έχουμε διηγηθεί, αλλά και ακούσει, μέχρι να μας πάρει το ξημέρωμα. Τα καλοκαίρια κάτω από τον έναστρο ουρανό. Τον χειμώνα δίπλα στη φωτιά στο τζάκι. Ως παιδιά, στο κρεβάτι κάτω από τα σκεπάσματα να μας τις διηγείται η γιαγιά ή η μαμά.

Οι παλιές ιστορίες των γονιών μας, των παππούδων μας, των προγόνων μας, είναι ο συνδετικός κρίκος ανάμεσα στο παρελθόν και το παρόν, με νόημα και σκοπό. Κανείς δεν μπορεί να καταλάβει πόσο ισχυρή είναι μία ιστορία, μέχρι να απελευθερωθεί από τα χείλη μας ή ενός από τα μέλη της οικογένειάς μας. Οι οικογενειακές ιστορίες είναι μαγικές.

Η αφήγηση μίας παλιάς οικογενειακής ιστορίας είναι σαν να ανοίγεις ένα μπαούλο, που δεν ξέρεις τι έχει μέσα και πεθαίνεις να μάθεις. Εκείνες, που μας διηγούνταν ο παππούς ή η γιαγιά μας, ήταν οι αγαπημένες μας. Έτσι, δεν είναι; Πόσο μαγικό ήταν να σου αφηγούνται ιστορίες από τα νιάτα τους. Ιστορίες αστείες, χαρούμενες, αλλά και δυσάρεστες, καμιά φορά. Όμως, όλες τους αληθινές, όπως εκείνοι τις βίωσαν.

Σε έπαιρναν μαζί τους και σε ταξίδευαν πίσω στο παρελθόν. Σε εποχές, που από τον τόσο ζωντανό τρόπο που τις διηγούνταν, είναι σαν να τις έζησες. Ιστορίες όπου έμαθες για το παρελθόν της οικογένειάς σου, αλλά και για την ιστορία της χώρας σου. Και με έναν μαγικό τρόπο, οι ιστορίες αυτές δημιουργούσαν ένα ισχυρό δέσιμο της οικογένειας. Μέσα από αυτές, άλλωστε, γνώριζες καλύτερα τα μέλη της οικογένειάς σου. Πώς ήταν στα νιάτα τους, ποιες ήταν οι ανησυχίες τους, οι φοβίες τους, οι μικρές και μεγάλες χαρές της ζωής τους. Ιστορίες, που σε έκαναν να κλάψεις, αλλά και να γελάσεις.

Αυτές είναι οι οικογενειακές ιστορίες, που είναι μία μορφή παράδοσης, την οποία θα πρέπει να συνεχίσεις, τώρα που έγινες γονιός. Όλες αυτές που άκουγες ως εγγόνι, είναι σημαντικό να τις διηγηθείς στο παιδί σου. Να μάθει το παρελθόν των παππούδων σου, των γονιών σου, το δικό σου, το δικό του. Γιατί όλες αυτές οι ιστορίες, από τις πιο μικρές έως τις πιο σπουδαίες, είναι το οικογενειακό παρελθόν του καθενός μας. Και είναι σημαντικό να το κρατήσουμε ζωντανό, να μην το αφήσουμε να το παρασύρει ο «χείμαρρος» της εξέλιξης, της αποξένωσης, της μόδας. Γιατί, μέσα από αυτές τις αφηγήσεις, θα κρατηθεί ενωμένη η οικογένεια, θα γνωρίσουμε το παρελθόν μας και θα πορευτούμε για το μέλλον.

(Διασκευή)

Mothersblog Team

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: <https://www.mothersblog.gr>

Ημερομηνία ανάρτησης: 17/11/2017

Ημερομηνία ανάληψης: 15/05/2025

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να γράψετε δύο (2) λόγους για τους οποίους οι οικογενειακές ιστορίες είναι πολύ σημαντικές, σύμφωνα με το κείμενο.

(μονάδες 4)

A.I.2. Να εντοπίσετε στην τελευταία παράγραφο («Αυτές ... το μέλλον») και να γράψετε σε ποιον συγκεκριμένο δέκτη απευθύνεται ο πομπός, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με μία (1) φράση από την ίδια παράγραφο. Στη συνέχεια, να εξηγήσετε τον σκοπό για τον οποίο ο πομπός απευθύνεται στον συγκεκριμένο δέκτη.

(μονάδες 3)

A.I.3. Με βάση το κείμενο, να γράψετε αν το περιεχόμενο των πιο κάτω προτάσεων είναι «Ορθό» ή «Λανθασμένο» γράφοντας στα τετράδια των απαντήσεών σας «Ο» ή «Λ» αντίστοιχα.

α. Ως προς το είδος του, το κείμενο είναι επιστολή.

β. Οι παλιές ιστορίες των προγόνων μας έχουν μαγικό χαρακτήρα.

γ. Η αφήγηση οικογενειακών ιστοριών προκαλεί μόνο συναισθήματα χαράς στον ακροατή.

δ. Στη φράση: ... να μην το αφήσουμε να το παρασύρει ο «χείμαρρος» της εξέλιξης, της αποξένωσης, της μόδας (τελευταία παράγραφος), τα εισαγωγικά χρησιμοποιούνται για να δηλώσουν την κυριολεκτική σημασία της λέξης «χείμαρρος».

(μονάδες 4)

A.I.4. Να γράψετε τον τρόπο ανάπτυξης της τελευταίας παραγράφου («Αυτές ... το μέλλον»), τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με ένα (1) στοιχείο. Στη συνέχεια, να γράψετε μια (1) δική σας κατακλείδα για την ίδια παράγραφο.

(μονάδες 3)

A.I.5. Αφού βρείτε και γράψετε το υποκείμενο των πιο κάτω υπογραμμισμένων ρημάτων, να δηλώσετε τη μορφή του.

α. Κανείς δεν μπορεί να καταλάβει πόσο ισχυρή είναι μία ιστορία ...

β. Και είναι σημαντικό να το κρατήσουμε ζωντανό ...

(μονάδες 2)

A.I.6. Να δηλώσετε τον χρόνο στον οποίο βρίσκονται τα πιο κάτω υπογραμμισμένα ρήματα και να τα μεταφέρετε στον χρόνο που ζητείται στην παρένθεση, διατηρώντας το πρόσωπο, τον αριθμό και τη φωνή.

α. Σε έπαιρναν μαζί τους και σε ταξίδευαν πίσω στο παρελθόν. (Αόριστος)

β. ... γνώριζες καλύτερα τα μέλη της οικογένειάς σου. (Παρακείμενος)

(μονάδες 4)

A.I.7. α. Να σχηματίσετε μονολεκτικά τον Συγκριτικό και τον Υπερθετικό βαθμό (Σχετικός ή Απόλυτο) των πιο κάτω υπογραμμισμένων επιθέτων του κειμένου, διατηρώντας το γένος, τον αριθμό και την πτώση.

Προσοχή! Να δηλώσετε ξεκάθαρα ποιοι τύποι είναι στον Συγκριτικό και ποιοι στον Υπερθετικό.

- i. ... οι ιστορίες αυτές, δημιουργούσαν ένα ισχυρό δέσιμο της οικογένειας.
- ii. ... μεγάλες χαρές της ζωής τους.

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός (Σχετικός ή Απόλυτος)
i. ισχυρό		
ii. μεγάλες		

(μονάδες 4)

β. Να επιλέξετε την ορθή απάντηση:

Τις καλύτερες ιστορίες τις έχουμε διηγηθεί ...

Στην πιο πάνω πρόταση το επίθετο «Τις καλύτερες» φανερώνει πως το ουσιαστικό «ιστορίες»:

- i. έχει κάποιο γνώρισμα
- ii. έχει κάποιο γνώρισμα σε μεγαλύτερο βαθμό από ένα άλλο
- iii. έχει κάποιο γνώρισμα στον πιο μεγάλο βαθμό από όλα τα όμοιά του
- iv. έχει κάποιο γνώρισμα σε πολύ μεγάλο βαθμό, χωρίς να γίνεται σύγκριση με άλλα ουσιαστικά

(μονάδες 2)

A.I.8. Στο κείμενο αναφέρεται η σύνθετη λέξη «οικογένεια»:

α. Να εντοπίσετε και να γράψετε τα συνθετικά μέρη της λέξης αυτής.

β. Με το α' ή το β' συνθετικό να σχηματίσετε δύο (2) νέες σύνθετες λέξεις.

(μονάδες 2)

A.I.9. α. Από τη δεύτερη (2^η) παράγραφο («Οι παλιές ... μαγικές»), να εντοπίσετε και να γράψετε ένα (1) αντώνυμο για τη λέξη «αδύναμη».

β. Από την τρίτη (3^η) παράγραφο («Η αφήγηση ... βίωσαν»), να εντοπίσετε και να γράψετε ένα (1) συνώνυμο για τη λέξη «πραγματικές».

(μονάδες 2)

Α.ΙΙ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

Σε επιστολή σου προς κάποιον/-α φίλο/-η σου, να αφηγηθείς ένα περιστατικό που βίωσες μαζί με μέλος/μέλη της οικογένειάς σου, μέσα από το οποίο διαφαίνεται η σημασία που διαδραματίζει ο θεσμός της οικογένειας στη ζωή των ανθρώπων.

(Έκταση: τουλάχιστον 230 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρεις το ονοματεπώνυμό σου ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σου.

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

Ι. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ζεράρ ντε Νερβάλ, «Ιστορία μιας φώκιας» (απόσπασμα)

[...] Ένας ψαράς και η γυναίκα του, περνούσαν μεγάλες φτώχειες -η χρονιά ήταν πολύ κακή- και όταν δεν υπήρχε πια λέπι, ο ψαράς λέει στη γυναίκα του: «Αυτό το βρωμόψαρο τρώει την μπουκιά απ' το στόμα των παιδιών μας. Μού 'ρχεται να το πάρω και να το πετάξω στη θάλασσα· ας πα να βρει τους όμοιούς του· αυτοί ξέρουν κάτι τρύπες και ξεχειμωνιάζουν, χωμένοι κάτω από φύκια κι όλο και ξετρυπώνουν κανένα ψάρι για φαΐ».

Η γυναίκα του ψαρά έπεσε γονατιστή μπροστά στον άντρα της και τον παρακαλούσε να λυπηθεί τη φώκια. Η σκέψη όμως των παιδιών της πού 'χαν ξελιγωθεί από την πείνα κατεύνασε¹ γρήγορα αυτήν την κρίση μεγαλοψυχίας. Τα χαράματα, ο ψαράς έβαλε τη φώκια μέσα στη βάρκα του κι αφού ξανοίχτηκε μερικές λεύγες², την ξεμπάρκαρε σ' ένα ξερονήσι. Η φώκια άρχισε να παίζει χαζοχαρούμενα με τις άλλες φώκιες και ούτε που πήρε είδηση πως η βάρκα έφευγε.

Ο ψαράς γύρισε στην καλύβα του με την καρδιά ραγισμένη απ' το χαμό του συντρόφου του. Μόλις μπήκε μέσα, βρήκε τη φώκια να στρογγυλοκάθεται μπροστά στη φωτιά και να στεγνώνει τη γούνα της. Άντεξαν την πείνα για λίγες μέρες ακόμα. Μετά, ο ψαράς, αλαλιασμένος³ απ' τις φωνές των παιδιών του που ζητούσαν φαΐ, αποφάσισε να δράσει πιο δυναμικά. Αυτή τη φορά, ξανοίχτηκε πολύ βαθιά στη θάλασσα και πέταξε τη φώκια στο νερό, μακριά απ' τις ακτές. Η φώκια προσπαθούσε απεγνωσμένα να γαντζωθεί από την κουπαστή, με τα πτερύγιά της που μοιάζουν με χέρια. Ο ψαράς, εκνευρισμένος, της κοπανάει μια με το κουπί, με αποτέλεσμα να της σπάσει το ένα πτερύγιο. Η φώκια έμπηξε κάτι τσιριχτά σαν άνθρωπος και χάθηκε μες στο νερό, που βάφτηκε κόκκινο απ' το αίμα της.

Ο ψαράς γύρισε σπίτι του ψυχικό ράκος⁴. Αυτή τη φορά η φώκια δεν τον περίμενε κάτω απ' την καμινάδα. Την ίδια νύχτα, όμως, ακούστηκαν φωνές έξω στο δρόμο. Ο ψαράς νόμιζε ότι

κάποιον σκοτώνουν και βγήκε να βοηθήσει το θύμα. Μπροστά στην πόρτα βρήκε τη φώκια που 'χε συρθεί μέχρι το σπίτι και φώναζε γοερά⁵, υψώνοντας στον ουρανό το ματωμένο της πτερύγιο. Τη μάζεψαν, την περιποιήθηκαν κι ούτε που ξανασκέφτηκαν ποτέ να τη διώξουν απ' το σπίτι· άλλωστε, από κείνη τη στιγμή, η ψαριά ήταν κάθε φορά και καλύτερη.

μτφρ. Σουλβάνα Ζερβακάκη, περ. *Το Δέντρο*, τχ. 35, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1987

Λεξιλόγιο: ¹κατεύνασε (κατευνάζω): καταλάγιασε, ηρέμησε· ²λεύγα: μονάδα μέτρησης μήκους· ³αλαλιασμένος: συγχυσμένος· ⁴ράκος: κουρέλι· ⁵γοερά: θρηνητικά

Ερώτηση Β1

Να παρουσιάσετε το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η οικογένεια του ψαρά και την απόφαση που παίρνει ο ψαράς, για να επιλύσει αυτό το πρόβλημα. Στη συνέχεια, να γράψετε ένα (1) συναίσθημα που προκαλεί στον ψαρά η απόφαση αυτή, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με μια (1) σχετική λέξη/φράση.

(μονάδες 10)

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

II. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Τζακ Λόντον, «Το κάλεσμα της άγριας φύσης» (απόσπασμα)

Σύμφωνα με το προλογικό σημείωμα της έκδοσης, στο αφήγημα αυτό ο συγγραφέας παρακολουθεί βήμα προς βήμα τη διαδρομή του σκύλου Μπακ, από τον Νότο ως την Αλάσκα.

[...] Ζαλισμένος και με αφόρητους¹ πόνους στον λαιμό και στη γλώσσα, ο Μπακ έκανε μια προσπάθεια ν' αντιμετωπίσει τους βασανιστές του, αλλ' αυτοί τον έριξαν κάτω και, αφού τον στρίμωξαν αρκετές φορές, κατόρθωσαν να του βγάλουν το βαρύ μπρούντζινο περιλαίμιο μαζί με το σκοινί και τον πέταξαν μέσα σ' ένα καφασωτό κλουβί².

Απέμεινε εκεί την υπόλοιπη εξοντωτική νύχτα, προσπαθώντας ν' απαλύνει την οργή και την πληγωμένη του περηφάνια. Ήταν αδύνατο να καταλάβει τι σήμαιναν όλ' αυτά. Τι ζητούσαν απ' αυτόν οι περίεργοι εκείνοι άνθρωποι; Γιατί τον κρατούσαν κλεισμένο μέσα στο στενό κλουβί; Δεν ήξερε γιατί, αλλά ένιωσε καταπιεσμένος από την αόριστη αίσθηση μιας επερχόμενης συμφοράς³. Στη διάρκεια της νύχτας αναπήδησε αρκετές φορές όταν άκουγε την πόρτα στο υπόστεγο ν' ανοίγει, περιμένοντας να δει τον δικαστή ή τουλάχιστον τους γιους του. Αλλά κάθε φορά αντίκριζε το παραφουσκωμένο πρόσωπο του ταβερνιάρη να τον περιεργάζεται στο τσιμπλιάρικο φως⁴ ενός αλειματοκεριού⁵. Και κάθε φορά το χαρούμενο γάβγισμα που σιγότρεμε στο λαρύγγι του γινόταν άγριο ουρλιαχτό.

Τελικά ο ταβερνιάρης τον άφησε μόνο, ώσπου το πρωί μπήκαν τέσσερις άντρες και πήραν το κλουβί. Περισσότεροι βασανιστές, σκέφτηκε ο Μπακ βλέποντας τους κουρελιάρηδες με τις αναμαλλιασμένες, ύποπτες φάτσες. Τους ορμούσε και τους γάβγιζε μέσα από τα κάγκελα. Εκείνοι χασκογελούσαν κι έχωναν ξύλα στο κλουβί του, που αμέσως τ' άρπαζε με τα δόντια, ως τη στιγμή που κατάλαβε τις προθέσεις τους. Αποκεί και πέρα κάθισε κατσούφικα, ώσπου φόρτωσαν το κλουβί σ' ένα βαγόνι. Αυτός και η καφασωτή φυλακή του άλλαξαν πολλά χέρια. Τον αναλάβανε υπάλληλοι του γραφείου μεταφορών, τον φόρτωσαν σ' άλλο βαγόνι, τον μεταφέρανε με φορτηγό μαζί μ' ένα σωρό κιβώτια και δέματα σ' ένα οχηματαγωγό, τον ξεφόρτωσαν σε μια αποθήκη σιδηροδρομικού σταθμού, απ' όπου τελικά τον τοποθέτησαν σε μια ταχεία⁶. [...]

**Τζακ Λόντον, Το κάλεσμα της άγριας φύσης, μτφρ. Τάκης Μενδράκος σ. 18 - 19,
Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2018**

Λεξιλόγιο: ¹**αφόρητος:** αβάσταχτος, ανυπόφορος· ²**καφασωτό κλουβί:** κλουβί με δικτυωτό ξύλινο πλέγμα· ³**επερχόμενη συμφορά:** δυστυχία / κακοτυχία που πρόκειται να έρθει· ⁴**τσιμπλιάτικο φως:** αδύναμο φως· ⁵**αλειματοκερί:** κερί φτιαγμένο από λίπος· ⁶**ταχεία:** τρένο

Ερώτηση Β2

(α) Το κοινό θέμα των κειμένων «Ιστορία μιας φώκιας» και «Το κάλεσμα της άγριας φύσης» είναι η σχέση ανθρώπου - ζώου:

Να αναφέρετε δύο (2) τρόπους αντίδρασης του ζώου απέναντι στη συμπεριφορά των ανθρώπων σε κάθε κείμενο, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με μία (1) σχετική λέξη / φράση για κάθε τρόπο αντίδρασης.

(μονάδες 10)

(β) Να γράψετε ένα (1) εκφραστικό μέσο που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας κάθε κειμένου, για να παρουσιάσει την αντίδραση του ζώου απέναντι στη συμπεριφορά των ανθρώπων, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με μία (1) σχετική λέξη/φράση για κάθε περίπτωση.

(μονάδες 10)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ